

Magunk által gyártott istentisztelet

Lekció: Lk 4,14-19/Textus: Bír 17

2018. szeptember 17.

„Most már tudom, hogy jót fog tenni velem az Úr, mert egy lévita lett a papom!” Velem lesz az Úr, megáld hűségesen, bővölködni fogok. Mennyien vágyunk erre az életérzésre: rendben vagyok Istennel, tudom, hogy jó szándékkal tekint rám, minden kerek és egész. Mikának ebben a mondatában nem csak az Istennel való kapcsolat rendezettsége, hanem az ebből fakadó jó élet, áldás, bőség is benne van. Szép, kerek, egész történet: lopás után megbánás, Istennek ajánlott vagyon, házi szentély az otthonában berendezve, hivatalos pap a szolgálatra szerződötve, s a végén a megelégedett summázás: „most már biztos, hogy jót fog tenni velem Isten”. Benne van ebben, mennyire fontos ennek a családnak Isten, az ő jótetszése és áldása. Úgy tűnik, minden kerek, egész, sikeres és eredményes.

Vagy mégsem? Honnan tudjuk, hogy rendben vagyunk-e Istennel? Mikor tudhatjuk, hogy rendezett ez a kapcsolat? Mikor fordulunk felé jó módon és Ő mikor fordul felénk hasonlóan jó kedvvel? Milyen az igazi istentisztelet? Nem a vasárnapi másfél órás formális istentiszteletre gondolok, hanem az Istennel való kapcsolatra, közösségre, az Ő szeretetére és tiszteletére. Milyen az a kapcsolat, ami Neki kedves, ami a helyén van, ami garantáltan békességet és áldást hordoz? Mert úgy tűnik, Miká ezt ragadta meg. Valójában azonban Miká ezt végérvényesen szem elől tévesztette. A következő, 18. fejezet drámaian mutatja ennek a kifutását.

Előttünk van az igazi istentisztelet vágya, és a Miká által gyakorolt valóság, amit most így nevezek: a magunk által gyártott istentisztelet – ami egészen olyan, mint az igazi. Vagy talán mégsem.

Három dologról szeretnék beszélni, ahogy ez megvizsgál bennünket:

1. Milyen a magunk által gyártott istentisztelet? Mik a jellemzői?
2. Mi áll a magunk által gyártott istentisztelet mélyén? Melyek a gyökerei?
3. Milyen az igaz istentisztelet és a király, akinek az uralma alatt ez történik?

1. Milyen a magunk által gyártott istentisztelet?

A bírák kora, amelyben a most felolvasott történet is játszódik, Izraelnek egy nagyon nehéz átmeneti és kaotikus korszaka – a honfoglalás után, a királyság megszervezése előtt. Az előző időszakban Józsué vezetésével megérkezik a tizenkét törzs Kánaán földjére, elfoglalják, birtokba veszik az országot. Övék az ígért földje – de körülöttük ott vannak a kánaáni népek. Józsué könyvének a kicsengése, magának a honfoglalást levezénylő Józsuének a szellemi öröksége, hogy ebben a pogány környezetben Izrael törzseit az tarthatja meg, ha Istenben, Jahvéban hisznek, az Ő törvényét, a Tízparancsolatot, a Tórárt megtartják, a szövetségben hűségesek. Ez van a bírák előtt. A Bírák könyve után pedig az az időszak következik, amikor Izrael királyt kap, és a király vezetése alatt megszerveződik Izrael állama, mely nem csak tizenkét törzs laza szövetsége már, hanem egy erős nemzetállam. E két stabil rendszer között azonban a bírák kora egy kaotikus időszak. A Bírák könyvének ismétlődő ciklikus mintája, hogy Izrael elfordul Istentől, bálványokat imád; ezért Isten megengedi, hogy a környező idegen népek uralma, megszállása alá kerüljenek; ebből nyomorúság adódik; a nyomorúságban Istenhez kiáltanak; Isten válaszul küld egy szabadítót, egy bírát, aki

szabadulást hoz nekik, helyreállnak; a helyreállítás után, a jólétben ismét Isten ellen fordulnak - és indul az egész előlről újra és újra. Ez a menetrend ismétlődik ciklikusan, egészen addig, míg a 17. fejezethez, a most olvasott történethez érkezünk. Ezt követően ugyanis nincs több ciklus: a hátralévő rész a 17-től a 21. fejezetig nem más, mint egy epilógus a könyv végén, egy drámaian sötét végkifejlet. Nincsen újabb bíró, nincsen újabb felemelkedés, csak radikális zuhanás a mélységbe, a káoszba, a durvaságba. A Bírák könyvének utolsó fejezetei tartalmazzák a Biblia talán legsötétebb emberi történeteit: erőszak, szexuális visszaélés, vér és gyilkosság egymás után. És van egy mondat, ami újra és újra visszatér a kor jellemzésében: *„akkor nem volt király Izraelben, mindenki azt tette, amit jónak látott.”*

Ebben a helyzetben olvasunk Miká istentiszteletéről – a maga által gyártott istentiszteletről. A vallásosságnak, az istentiszteletnek van ugyanis egy külső formája: ahogy itt ülünk a gazdagréti gyülekezet istentiszteletén, énekelünk, imádkozunk, igehirdetésre figyelünk. De mögötte mindenki ott van a szíve szándéka: ami idehozott minket, ami munkál bennünk ezekben a pillanatokban. Az igaz istentisztelet és a magunk által gyártott istentisztelet nem a külső formában tér el egymástól, hanem abban, ami a szívekben zajlik. Nézzünk rá ebből a szempontból a Miká családjában zajló istentiszteletre! Nézzünk rá a három szereplőre: valójában kit mi mozgat, kinek mi zajlik a szívében?

Az *anya*. Valószínű a történet leírása alapján, hogy egy özvegyasszonyról van szó, hiszen végig nem hallunk egyetlen szót sem a férjről, az apáról. Látjuk azt is, hogy egy nagyon jómódú, nagyon tehetős családról van szó. Egy alkalommal az özvegy felismeri, hogy egy tekintélyes összeg, 1100 ezüst sékel eltűnt a családi kasszából. Az asszony átkot mond: legyen átkozott az, aki elrabolta a vagyont! Mikor azonban kiderül, hogy a fia vette el a pénzt, (mert a fiú elé áll és azt mondja: „anyám, akire átkot mondtál, az én voltam”), hirtelen erős fordulat áll be az anya indulataiban. Így reagál a fia vallomására: „áldjon meg az Úr, fiam!” „Áldjon meg az Úr!” Átok után áldás. Persze, rád ez nem vonatkozik, csak mindenki másra vonatkozott volna. Olyan gyorsan, olyan könnyen, olyan lazán ott van Isten neve az ajkán! Utána azt mondja: az egész összeget eredetileg arra szántam, hogy felajánljam érte az Úrnak. Ezért – a korabeli kánaáni bálványimádás hatására – fából faragott, majd fémmel kiöntött bálványszobrot készít az Úr tiszteletére. Valószínűleg első olvasásra nem vettétek észre, hiszen csak finom közlésként szerepel a sorok között, (a szentíró nem magyaráz, csak jelez): *„oda is adott kétszáz sékel ezüstöt”*. Az eredeti 1100 sékeles felajánlásból végül csak kétszáz jut el erre a célra. Miről beszél ez? A vallásos motiváció, a bálványszobor készítés mögött valami egészen más munkál. Az özvegy biztonságra törekszik, meg akarja nyerni Istent, be akarja bástyázni őt a fia és önmaga életébe. Cselekedeteinek legmélyebb mozgatórugója, hogy valamiképpen biztonságot találjon. Az összes többi: az Úr neve, az Úrnak adott pénz, a bálványszobor, a felajánlás: csak külső vallásos máz.

A *fiú, Miká*. Nem annyira fiú már, inkább meglelt férfi, kiderül ugyanis, hogy neki magának is felnőtt fia van. Ellopta az anyjától a pénzt – ez sokat elmond a családi kapcsolatokról, és Miká motivációjáról. Mikának a vagyon a fontos, pénzre vágyik. A pénz az anyjánál van, amíg él, ő rendelkezik vele. De neki szüksége van erre a pénzre, úgyhogy megszerzi. Abban a pillanatban azonban, amikor meghallja, hogy az anyja átkot mond, megijed. Mi van, ha működik az átok? Mérlegel, és inkább visszaadja. Semmi jele nincs annak, hogy komoly, Isten előtti bűnbánat született volna a szívében. Nem megbánás, hanem félelem vezérli. Jobban fél a kimondott átok következményeitől, mint amennyire különben vágyik a szíve a vagyont. Aztán az anyja által elkészített bálványszobor felhasználásával

házi szentélyt épít. Készített még egy házibálványt és egy éfódot is, ami kultikus ruházat, az ószövetségi törvény értelmében kizárólag papi viselet, ami a papi szolgálatban, az Istennel való kapcsolatban, kommunikációban is hivatott segíteni. Ezzel a három kultikus tárggyal berendezi az otthonában a szentélyt, s mivel a szentélybe pap is szükségeltetik, a saját fiát kinevezi papnak. Komoly vallásos odaszánás. De aki az Ószövetséget ismeri, (márpedig Mikának és családjának ismernie kellett, hiszen zsidóként ebben a szövetségben éltek, ebbe születtek, ebben nevelkedtek), az pontosan tudja, hogy mindez tökéletesen szembe megy avval, amit Isten az Ő népétől követel. Isten törvényében egyértelmű, hogy szentély ott van, ahol annak a helyét Isten kijelöli – azt nem lehet csak úgy egyéni ötletelés alapján otthon berendezni. Pap az, aki Isten által papságra kijelölt ember az Isten által papi szolgálatra kijelölt törzsből – nem a fiam, akit én papnak nevezek ki. Az Isten tiszteletéről is egyértelműen rendelkezik a Tízparancsolat: „ne csinálj magadnak faragott képet”, ne ábrázold Istent semmilyen módon! Miká totálisan szembe megy azzal, amit Isten vár tőle. Ő kiábrázolja Istent, mert a korabeli kánaáni istenek ott vannak körülötte kiábrázolva, fából megfaragva. Aztán még megfogad egy kósza lévitát. (Nem tudjuk, mi lesz a saját fiával, azt elengedi a papságból.) Mikor mindez megvan, úgy gondolja: tökéletesen bebiztosította magát. Ujjong a sikerének. Hogy ekkora szerencsém van, hogy még egy lévita is jött a papi törzsből! „*Most már tudom, hogy jól fog tenni velem az Úr, mert egy lévita lett a papom!*” Lássuk meg, hogy ebben az emberben van valami őszinte vágy arra, hogy rendezze az Istennel való kapcsolatát. Mégis a szíve legmélyén a bőség, a jólét, a pénz vezet. Legyártott magának egy istentiszteletet.

A lévita. Az lenne a feladata, hogy Isten szövetségét, tanítását képviselje. De ez a lévita valamilyen módon szerencselovagga lett, akinek a hűsége megvásárolható. Oda megy, ahol többet ígérnek neki. A következő fejezetből kiderül, hogy amikor egy erőszakos törzs kifosztja Mikát és elviszi a bálványait, akkor a lévita nem sokat ellenkezik: elmegy velük, mert végül is egy törzs papjának lenni mégiscsak magasabb karrier és pozíció, mint egy család papjának lenni. Lazán továbblép, mert a pozíció, a karrier mozgatja..

Mindenkit mozgat valami - és közben minden, minden Isten nevében történik! Mindenki az Úr nevében, Őrá hivatkozva teszi, amit tesz. Kérdés azonban, hogy a vallásos máz mögött, ami a legmélyebben mozgat, az valóban tiszta indíték-e Isten előtt? Ezek az emberek felépítenek egy gyönyörű istentiszteletet, miközben a szívük teljesen másnak a vonzásában van. Amennyire kereknek tűnik ez a történet elsőre, annyira mélyen romlott, fonák, kiábrándító másodsorra.

Mi következik ebből? Bolondok lennénk, ha nem tennénk fel a kérdést: lehet, hogy mi is ugyanígy be tudjuk csapni magunkat? Lehet, hogy mi is ugyanilyen hamis biztonságban, mint Miká, azt mondjuk: ezért meg ezért most már jól fog tenni velünk az Úr – és közben hasonlóan egy magunk által gyártott, magunk által meghatározott istenkapcsolatban vagyunk? Lehet, hogy azt hisszük, minden rendben, kerek és egész – és közben a magunk elképzelései szerint, a magunk által gyártott módon tiszteljük Istent? Létezik ilyen önbecsapás? De ismétlem: bolondok lennénk azt hinni, hogy mentesek vagyunk ezektől a tévedésektől. Mert Miká sem tudta, hogy téves úton jár. Csak akkor szembesül a tévedésével, amikor a következő fejezetben Dán törzse erőszakkal elviszi a bálványait, kirabolják, kifosztják őt. Amikor mindenét elraboltak, kétségbeesetten kérdezi Miká: „elvittétek az isteneimet, amelyeket csináltattam, meg a papomat, és elmentetek. Mi marad nekem?” A válasz: semmi!

Mert a magunk által gyártott istentisztelet után nem marad nekünk semmi.

2. A magunk által gyártott istentisztelet gyökerei

Ha adsz egy esélyt annak, hogy Isten Lelke megvizsgáljon, és azt mondd: nem akarok olyan bolond lenni, hogy azt higgyem, ez engem nem érinthet – ha igent mondasz erre, akkor gyere tovább! Melyek a magunk által gyártott istentisztelet gyökerei? Hogyan és mitől működik ez így? Két dologról fogok beszélni ezzel kapcsolatban: a mai kultúráról, és az emberi szívről. Harmadik pontban pedig néhány konkrét élethelyzetet szeretnék nagyon komolyan elétek hozni.

2.1. A mai kultúra. „Abban az időben nem volt király Izraelben, mindenki azt csinálta, ami neki tetszett.” Ez a szentírónak egy teológiai megállapítása: nem volt Izraelben olyan külső erő, amely valamilyen módon emlékeztette volna ezt a tizenkét törzset arra, hogy milyen az Istennel szövetségen élt, az Isten teremtési rendje szerint való élet. Mikor Izrael elfordul Istentől és bálványokban bíz, egyszerre kiárad, elszabadul az erőszak, a paráznaság, a szegények elnyomása. Miért? Mert olyanná lesz az ember, mint az istenei. Izrael népe elkezd követni a körülötte élő kánaáni népek bálványimádását, mert azt látja, hogy azoknak jól megy a soruk; úgy érzi, kulturálisan magasabb szinten állnak, mint a nomád vándorlásból érkező saját törzseik; és ezért azt feltételezi: ahhoz, hogy mi is így sikerrel járjunk, célszerű követni az ő isteneiket. De ebben az istenkövetésben erőszakosak és aberráltak lesznek, mert Kánaán istenei ilyenek: erőszakosak és aberráltak. A harc, a háború istenei az egyik oldalról, a termékenység, a szexualitás istenei a másik oldalon, amelyek tiszteletéhez hozzá tartozik a kultikus prostitúció. A nép pedig olyanná válik, mint az istenek, amelyeket imád.

Hogyan alkalmazható mindez a mi mai világunkra? Nyilván nem siránkozunk azon, miért nincs ma király Magyarországon, vagy Európában. Nem vágyunk külső államhatalomra, ami meghatározza az életünket, az istentiszteletünket. Mégis, nem a király hiánya miatt, de valami másért, a mai kultúra pontosan olyan, mit a bírák kora. Mindenki azt csinálja, ami neki tetszik. A 21. századi posztmodern humanizmus, az ebből fakadó hihetetlenül erőteljes individualizmus lényege éppen ez. Az Istennel való kapcsolatra nézve is: „úgy tiszteld Istent, ahogyan azt te szeretnéd! Úgy, ahogy az neked jó. Senki ne akarjon ebben törvényt, irányt szabni, ez mindenkinek a legbensőbb magánügye.” Semmi nem állhat közéd és Isten közé. Semmilyen igazság nem állhat oda, de különösen nem állhat oda egy egyház, egy dogma, egy pap, aki majd megmondja neked, hogy mit kell hinni! Ez árad ma mindenhol, ezt szívjuk magunkba a levegővel. És hadd mondjam azt, hogy ebben sok minden érthető és jogos. Érthető a tiltakozás minden olyan vallásossággal szemben, ami inkább gyökerezik emberek vagy szervezetek, egyházak hatalmában, a tőle való félelemben, mint saját személyes belső meggyőződésben. Jogos, hogy nem egy elnyomó vallásos személynek akarunk megfelelni, mert valóban nem ez az igaz istentisztelet, az Istennel való igazi kapcsolat. Ha egy szervezet iránti félelemből mondunk dolgokat Istenről, vagy a tradícióinkra vagyunk nagyon büszkék, és ennek birtokában lenézünk másokat – ez nem igaz istentisztelet! Láttunk már eleget abból, amikor az egyház elnyomó módon lépett fel, amikor különféle lelkészek vagy papok visszaéltek a hatalmukkal - és ez nem kell a világnak! Nekünk sem kell! Ugyanakkor milyen az a kereszténység, hit, vagy inkább az a spiritualitás, amit a mai kultúra formál? Ami éppen olyan, amilyennek szeretnénk? Olyan istentisztelet, ahogyan te megéled, ahogy neked jó, ahogy el tudod fogadni. Belülről való, a tiéd, mai, felvilágosult, rád szabott. Amiben hitelesen jelen tudsz lenni. Van ebben valami nagyon nagy igazság. Tényleg, ha nem belülről fakad, ha nem a tiéd, ha nem tudsz vele azonosulni, ha csak félelemből van – az biztosan nem kedves istentisztelet Istennek. Igaz. Van valami mély igazság ebben, amit a mai kultúra és mi keresztények egyaránt megfogalmazunk és kívánunk. Igaz. De csak félig igaz.

2.2. *Az emberi szív.* Miközben a bennünket körbevevő világ arra bátorít, hogy „gyártsd le magadnak a vallást!”, legyen olyan az istentisztelet, ahogy az neked elfogadható és jó – vakok lennénk, ha nem látnánk, hogy ez a kultúra által felénk áradó külső hatás nagyon is melegágyára talál a szívünkben. Erre hajlik a szívünk, a te szíved, meg az én szívem. Miért mondom ezt? Keresztény hitünk szerint Isten nem egy kozmikus erő vagy energia. De ha nem az, ha Isten valóban élő Isten, ha létező személy, aki hatalommal, szeretettel, irgalommal, szándékkal, tervvel bír, tehát ha valóban személyes Isten, akkor nehéz elképzelni azt, hogy Vele – éppen Vele! - soha ne kerülnénk konfliktusba.

Hadd világítsam ezt meg máshonnan, hogy jobban érthető legyen! Egyre több szó esik a mai társadalomban arról, milyen jó és hasznos nem elkötelezett párkapcsolatban élni. Most nem is az együttéléstről beszélek, hanem arról a modellről, amikor két elfoglalt, jól működő, sikeres, független ember olyan módon van párkapcsolatban, hogy néha összejönnek egy-két napra, együtt vannak, aztán különválnak és mindenki éli a maga életét. Mikor úgy adódik, megint találkoznak egy kicsit és aztán megint szétválnak. Azt mondják, ez az életstílus (ami nagyon erősen követésre hív), azért nagyon jó, mert ebben a helyzetben megadatik, hogy nem kell látnod a másik ember rossz oldalát, a fáradtságát, a rossz pillanatait, mindazt, ami olyan nehéz különben egy elkötelezett párkapcsolatban – hanem mindig csak a jót adjátok egymásnak. Nem kell bajlódni a másik ember rossz oldalával.

Nemrég olvastam egy cikket, mely szerint hamarosan azok lesznek az etikai kérdések, hogy lehet-e érzelmi kapcsolatunk egy mesterséges intelligenciával, aki a párunk. Ez lesz a következő lépés, és nincs ez már messze tőlünk! Gondolj bele: még könnyebb és még kevesebb bajlódással jár, még szabadabb lehetsz, ha a párod nem is valóságos személy, hanem egy mesterséges intelligencia, esetleg még az sem, hanem csak egy bábu. Egy szex-bábu. Ez azért jó, mert ez már tényleg nem beszél vissza. Vagy ha visszabeszél, hát kikapcsolod. Egy ilyen „partnerrel” tényleg minden úgy van, ahogy te akarod. Mindent megkapsz, amit akarsz, de nem kell bajlódni egy másik emberrel. Hova vezet ez? Egy olyan világba, ahol minden úgy van, ahogy te akarod, és ahol éppen ezért tökéletesen egyedül vagy!

Ugyanígy van az emberi szív Istennel, a magunk által gyártott istentiszteletben. Gyártsd le magadnak az istentiszteletet! Egy olyan Istennel találkozol, aki mindenben pontosan olyan, ami neked jó. Nem mond ellent, nem megy veled szembe, nem tesz semmit, ami neked nem tetszik, nem ad kihívásokat, nem mutat rá a bűneidre, nem fenyeget – hanem pont olyan, aminek te elképzeled. Ez a magunk által gyártott istentisztelet. Az így elképzelt és imádott isten azonban nem több, mint egy gumibábu. Bibliai szóval: bálvány. Egy másik bibliai szóval, amit a bálvány jelent: hiábavalóság. Levegő!

Ez a tét. Ha Isten valóban Isten, ott kapcsolat van. Ha kapcsolat van, ott kihívás van. Ha kihívás van, ott küzdelem van. Ó, a kultúra azt mondja: gyártsd le magadnak az Istent, legyen a tiéd, legyen szívből való, legyél benne hiteles, szabad! Igen, ez részben igaz, de ébredj fel! A kultúra azért ilyen, mert az emberi szív teremti a kultúrát, az emberi szív pedig nem akarja Istent, egy bábut akar helyette. Miért? Mert a te szíved, meg az enyém is, alapvetően idegenkedik az élő Istentől, alapvetően ellenséges az élő Istennel, alapvetően lázad Ellene, mert nem akarjuk, hogy uralkodjon rajtunk! Ez a magunk által gyártott istentisztelet gyökere.

2.3. *Konkrét jelenségek.* Mert nem akarok az általánosságok szintjén maradni. Ezért egyetlenegy területre szeretnék rámutatni most – lehetne több, de egyet fejtek ki, ami égető. Égető közöttünk, a Gazdagréti Gyülekezetben, égető az egyházunkban, égető az egész nyugati világban. Ez pedig a férfi és nő kapcsolata. A modern nyugati világban ez az a terület, ahol Isten teremtési rendje leginkább

eltorzul, és valami nagyon-nagyon más alakot ölt, mint amit Isten törvénye diktál. Ez az a terület, hadd mondjam ki, ahol mindenki azt teszi, amit jónak lát. És most nem a hitetlenekről beszélek, hanem azt mondom, ez az a terület, ahol a keresztény gyülekezet, ahol ti, kedves gazdagréti hívő gyülekezeti tagok azt gondoljátok a szívetek mélyén, hogy azt tehettek, amit jónak láttok. Mert a szexualitás, a házasság, a férfi-nő kapcsolat témában jobban formál minket a kultúra, mint Isten.

Egyik terület köztünk ebben az együttélés kérdése. Az egész bibliai kijelentésen, amint az emberiség történelmében is, végighúzódik, hogy a házasság férfi és nő halálig tartó, elkötelezett, nyilvános és törvényes kapcsolata. Ez a házastársi szövetség. Ez a legtöbb kultúrában jelen volt egészen az elmúlt időkig. A Biblia azt mondja, hogy a házasságon kívüli szex, az együttélés, hogy „próbáljuk ki”, teljes mértékben ennek a felrúgása. De ma a keresztények nagy része lazán átírja Isten rendjét, mert azt mondja: a 21. században ez tarthatatlan. Mert mindenki azt teszi, amit jónak lát. Ha így vélekedsz, akkor ez egy olyan terület, ahol a szíved mélyén te is magad által választott istentiszteletet gyakorolsz.

A másik terület, amiről beszélnem kell, nagyon nagy fájdalommal, alázattal és megtörtséggel, nem büszkén, nem ítélkezően: ez a házassági válás. És kérek engedjétek meg, hogy most ne arról beszéljek, hogy mikor lehet elválni. Mert el tudom mondani, mit tanít erről Jézus: a házasságtörésről, a megkeményedésről, a hűtlenségről. Tudnék beszélni arról, mi az a helyzet, ahol olyan szintű erőszak uralkodik, hogy igenis ki kell lépni – de nem! Ne ezt akarjátok hallani! Nekem úgy tűnik, hogy mára teljesen elfogadottá vált a keresztény közösségben is egy házasságból felállni, a szövetségből kilépni. Pusztító fertőzőként vonul ez végig rajtunk, a gyülekezetünkön, az egyházunkon. Hetente jönnek hírek olyan lelkipásztorokról, akik elválnak. Amikor kb. húsz évvel ezelőtt először átéltem, akkor még fiatal lelkipásztorként, hogy elkötelezett keresztény testvéreim, barátaim oda jutottak, hogy szétmennek – összetört a szívem. A másodiknál, a harmadiknál, meg a negyediknél is. Hihetetlen, hogy most már meg se döbbenek. A maga választotta istentisztelet, a maga gyártotta „isten” az, aki előtt bármikor megtehetem ezt a lépést. Az én istenemnek ez belefér – ez ezt jelenti! Kűszködsz a házasságban? Kilépsz, otthagysz. Tudom, hogy nem ennyire egyszerű, de mégis ez történik. Gondoljátok végig, mit jelent a szövetség! A házassági szövetség egy olyan kapcsolat, amelyben egyszerre van jelen a szerelem, hogy valóban szívből szeretlek; és az elköteleződés, hogy a tiéd vagyok, bármi is történjen. Az az isten, akit szeretni vélsz; aki a szívedben él, ha bátran meg mered lépni, egyáltalán el mered gondolni előtte ezt a laza, hűtlen felrúgását a házasságnak, az egy olyan isten, nekem úgy tűnik, akit már nem érdekel a szövetség, meg az elkötelezettség, őt csak az érdekli, hogy te szerelmes legyél. És ha már nem vagy szerelmes, ha az egész úgy rossz, ahogy van, meg gyilkoljátok egymást, akkor a te istened szerint már mindegy, kiléphetsz a kapcsolatból. Lásd be, nézz szembe vele, hogy ez ezt jelenti!

Gondold végig keresztény emberként, ha pedig nem vagy keresztény, akkor próbáld megragadni itt, mi az evangélium! Az evangélium, örömhír az, hogy ha az Istennel való kapcsolatban elbuknál, ha hűtlen lettél, ha megtörted az Istennel való szövetséget, Ő nem mondja azt neked, nem mondja azt az Ő népének: na jól van, nem győtrődök veled tovább, keresek valaki mást, hello, kiléptem! Elváltam, leléptem, lesz nékem más népem. Józsikám, eddig volt veled a dolog – most már keresek magamnak egy másik Józsit, van még ezer! - Én nem értem, hogy Isten miért nem cseréli le a népet. Miért nem cserél le bennünket? De minden úrvacsorai alkalom annak a megújítása, megélése, hogy elbuktunk a szövetségben, de Isten hűségese a szövetséghez. Miközben ebből az Istenből akarunk élni, hogyan tehetjük azt, hogy lazán (mert relatíve lazán) kisétálunk a házassági szövetségből?

Megmondom: azért tudjuk megtenni, mert egy magunk által gyártott istent akarunk ebben követni, aki meg fog minket érteni.

Házasságban vagy? Vigyázz és őrizd meg! Olyan házasságban vagy, amelyben küszködsz hosszú idő óta, és nem váltál el Istenre nézve? Hadd ünnepelek veled együtt Isten előtt: de jó, hogy nem tettetted meg! Elváltál? Persze, hirdetem neked a kegyelmet, a gyógyulást, a helyreállást, a szabadítást. De úgy érzem, hogy annyira átmegyünk a kegyelemnek a hangsúlyozásába itt Gazdagréten, hogy nem vesszük észre, hogy már rég átírtuk az Istennel való kapcsolatot. Hogy tulajdonképpen az beszél rólunk, amit így mond a Biblia: „mindenki azt teszi, ami neki tetszik” – az Úr nevében.

S ha valaki azt mondja: én egyedülálló vagyok, nem is érint engem a házasság kérdése, akkor gondold végig: nem ugyanez működik-e esetleg a szíved mélyén Istennel szemben? Benne vagy a Vele való kapcsolatban, de megvan a menekülő útvonalad. Azt mondod magadban (hangosan nem mondod ki, de ott van talán ebben a pillanatban is a szíved mélyén): ha nem fog működni az Istennel való kapcsolat, ha egy ponton elegend lesz belőle, ha Isten nem azt fogja tenni, amit szeretnél és úgy véled, érdemelsz is – akkor egy csettintéssel kilépsz az Istennel való kapcsolatból. Lásd magad előtt a képet: ott tartod a kezedet a kilincsen. Beszélgetsz az Úristennel: „Uram, add meg ezt! Uram, add meg azt! Uram, látod, mennyire küszködöm! Uram, a tiéd vagyok, de add már meg!” Fogod a kilincset, azt hiszed, hogy nem látja. „Uram!” Fogod a kilincset: erre tudok menekülni. „Uram, mindenem a tiéd! Mindenem!” Közben bármikor kinyitom ezt a nyomorult ajtót, és kilépek! Mert kísérelhetek a gyülekezetből, kísérelhetek a szövetségből, kísérelhetek az Istennel való kapcsolatból. Miért? Mert végső értelemben én vagyok magamnak az ura. „Nem volt király Izraelben, mindenki azt tette, ami neki tetszett.”

3. A király

A legmélyebb ponton a szívünk megtérése a kérdés. A magunk választotta istentisztelet azért lehetséges, mert nincs király. Azaz: mert az ember nem ismeri el maga felett a Királyt. Izrael története során, a bírák korában megfogant a vágy, hogy kell egy király. Isten sokat vitatkozott erről az Ő népével később, Sámuel könyvében. Nem akart királyt adni Izraelnek. Tudjuk jól, miért. Isten, aki megszabadította Izraelt Egyiptomból, a halálból, szövetséget kötött velük, azt mondta: „én vagyok a királyotok! Én vagyok az uralkodótok. Én adtam a törvényemet, a törvényemen keresztül kormányozlak titeket. Nem kell ide király!” De a nép makacskodott: király, király, király kell. A szomszéd népeknek is van, nekünk is kell És Isten belement, és adott Izraelnek királyt. Az Ószövetség nagy része a királyság története. Ez azonban mindvégig egy ambivalens történet maradt. Voltak (kevesebben) Isten szíve szerint való királyok, akik Isten felé vezették a népet; és volt nagyon sok istentelen király, akik egyrészt bálványimádásba vitték, másrészt pedig csak uralták és kihasználták a népet. Izrael történelmében a második királyt, aki Saul után következett, Dávidot, így nevezi a Biblia: Isten szíve szerint való király. Nem azért, mintha tökéletes lett volna, gyilkosságot is, házasságtörést is elkövetett el – de azért Isten szíve szerint való király, mert mindig kész volt bűnbánatot gyakorolni, megalázni magát, leborulni Isten előtt.

Ennek a királynak, Dávidnak Isten azt mondja: a te utódaid közül fogok adni egy királyt, ez az én szívem szerint való király lesz, akinek az uralma alatt helyreállítalak titeket, magamhoz fordítom a ti szívetekeket, akinek az uralma alatt az egész teremtett világban helyreállítom az én dicsőségemet. Sok

száz évvel a bírák kora után ez a Király megjelent. Ez a Király Jézus. Nem úgy nézett ki először, mint egy uralkodó, de elkezdte hirdetni az örömhírt: „Elközelített az Isten országa, az Isten uralma, térjétek meg, és higgyetek az evangéliumban!” Megjelent Jézus, Dávid utóda, a Király, Akiben Isten uralkodik, Akit Szentlélekkel felkent. Gondolj erre a Királyra! Milyen király Ő? Azt mondja Ézsaiás Róla, és ezt mondja Jézus a Szentlélek erejében: „azért jöttem, hogy örömhírt hirdessek a szegényeknek, mert ti vagytok a szegények! Azért jöttem, hogy hirdessek a vakoknak a szemeik megnyílását, mert ti vagytok a vakok! Azért jöttem, hogy az összetört szívűeknek a sebeit bekötözsem, mert ti vagytok összetört szívűek! Azért jöttem, hogy szabadon bocsássam a megkötözötteket, mert ti vagytok a megkötözöttek a bálványok által!” Amikor valaki megismeri Jézust, mint királyt – ez a kereszténység, – és elkezd ezért imádni Jézust, mint királyt, az messze több, mint az egyház, a papok által kívülről ránk kényszerített vallásosság, dogma!

Ez a Király, Jézus, nem csak hatalommal, nem csak királyként, szabadítóként, gyógyítóként jön szembe velünk, hanem élénk áll, védelmezőn, előttünk, helyettünk odamegy a keresztre, a legmélyebb pontra, odaáldozza az életét, odaadja mindenét; és azt mondja: ezt azért teszem, hogy téged megváltsalak a bálványimádásából. Hogy titeket megváltsalak a magatok által gyártott istentiszteletből! Hogy nektek bocsánatot készítek mindarra, amit azért tettetek, mert a saját isteneteket imádtátok, és nem engem, a királyt! Amikor ez elérkezik hozzád, átéled és megragadod - ez megolvastja a szívedet. Megolvastja a szívedet, felfakad belőle a hála, a szeretet, és azt mondod neki: „ó Királyom, uralkodj rajtam, mert ez a lehető legjobb!” És ez az igaz istentisztelet.

Ez a király, mivel odaáldozta magát, nem csak király, hanem pap is, főpap. Emlékezz, mit mondott Miká: „már tudom, hogy jót fog tenni velem az Úr, mert egy lévita lett a papom.” Jó gondolat, csak célt tévesztett. De benned és bennem igazzá lehet. Egyetlenegy módon mondhatjuk el: már tudom, hogy jót fog tenni velem az Úr – mert Jézus Krisztus lett a papom, és a királyom.

Az anya biztonságot keres, mint ahogyan mi is. De ha Jézus, aki odaadta az életét érted, a főpapod és királyod, akkor tudod, hogy Benne van a biztonságod. A fiú vagyont keresett, pénzt akart, mint ahogy nekünk is szükségünk van rá, keressük, vonzza a szívünket. De amikor Krisztus lesz a királyod és papod, akkor mélyen megérted, hogy nem kell Őt megtagadnod és magad által gyártott istentisztelet formájában felülírnod a törvényét, mert az Ő uralma alatt nem leszel szegény és nem fogsz nélkülözni. A lévita ment, ágról ágra szállt, mint a veréb, azt keresve, hol jut neki több, és hűtlenül mindent odahagyott, csak hogy feljebb, még több pozícióra, karrierre jusson, mint ahogy mi is vágyakozunk arra, hogy jelentőségünk, súlyunk legyen és előre haladjunk. De ha a királyod, főpapod Jézus, aki odaáldozta az életét érted, ha Ő uralkodik rajtad, akkor megérted: nem kell félned attól, hogy kevés leszel, vagy jelentéktelen. A Felkent, a teremtett világ Ura egy ponton mindenét odaadta értünk. Ha ezt látjuk, mindent másképpen látunk. Ő a király, aki bocsánatot hirdet, és arra hív, hogy az Övé legyek. Ő uralkodik. Kézben tartja az életemet, Ő a biztonságom, Őbenne van az áldás, Őbenne van a megélhetés, Őbenne van a pozícióm. Ő a valóságos Isten. Ő nem egy gumibábu. Ő nem bálvány. Ő nem levegő. Ő nem hiábavalóság. Ő az élő Isten. Az egyetlen és igaz Úr. És jobban tesszük, ha most leborulunk előtte, bűnbánatot tartunk, odafordulunk hozzá, ha örvendezünk abban, hogy megtisztít, és hogyha egyszerűen csak szeretjük és imádjuk Őt, az igazi Istent, egy olyan istentiszteletben, ami neki kedves, és szép.

Imádkozzunk!

Bocsásd meg, Úr Jézus Krisztus, hogy mi annyira okosak vagyunk, meg úgy ki tudjuk magyarázni a magunk dolgait! Még Téged is le tudunk magyarázni az égből, oda magunk mellé, amikor közel nem ott vagy, ahol mi gondoljuk, hogy vagy. Leplezd le a szívünknek ezeket a hamis, manipulatív, önbecsapó mozgásait, és hadd legyünk nagyon egyszerűen most Előtted! Arra kérünk, könyörülj meg rajtunk, és bocsáss meg nekünk! Tisztíts meg mindattól, amitől meg kell, hogy tisztíts! És add a szívünkbe azt a szót a Lélek által, hogy mi azt akarjuk, hogy Te uralkodj rajtunk, gazdagréti gyülekezeten. Mert szégyent hozunk a nevedre az életünkkel, és ezt nem akarjuk. Ezért kérünk, Úr Jézus Krisztus most, hogy ahogy folytatjuk ezt az istentiszteletet az éneklésben, jöjj Szentlelkeddel, és uralkodjál rajtunk, uralkodjál bennünk! Végy uralmat az egész lényünkön, kérünk!

Amen

(Lovas András)